

Beslut om införande av automatiserat beslutsförfarande: Upprättande av rösträttsregister

Myndighet som ansvarar för beslutsförfarandet	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
Beslutsförfarande	Upprättande av rösträttsregister
Datum då beslutsförfarandet infördes	Det automatiska beslutsförfarandet har införts innan automationslagstiftningen trädde i kraft.
Beslutsdatum	14.10.2024

Beslut

Enligt 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (informationshanteringslagen, 906/2019) har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (MDB) fattat ett beslut om att införa ett automatiskt beslutsförfarande vid upprättande av ett rösträttsregister.

Motivering

Inledning

MDB har med detta beslut om införande bedömt förutsättningarna för att införa av ett automatiserat beslutsförfarande. MDB har i bedömningen beaktat förutsättningarna i vallagen (714/1998), förvaltningslagen (434/2003), informationshanteringslagen (906/2019), den allmänna dataskyddsförordningen (dataskyddsförordningen, (EU) 2016/679) samt i den övriga lagstiftningen.

MDB anser på de grunder som nämns nedan att ifrågavarande beslutsförfarandet till alla delar uppfyller förutsättningarna för att införa ett automatiserat beslutsförfarande.

Bestämmelser om upprättande av rösträttsregister

Vallagen är en speciallag som gäller upprättandet av ett rösträttsregister. Enligt 18 § 1 mom. i vallagen ska MDB senast den 46 dagen före valdagen upprätta ett register i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i det kommande valet (rösträttsregister).

Enligt 2 § 1 mom. i vallagen är varje finsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år röstberättigad vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval. Vid presidentval ska rösträttsåldern uppnås senast på valdagen under det första valet.

Enligt 2 § 2 mom. i vallagen är också en sådan medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen som senast på valdagen fyller 18 år och som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland eller som är anställd hos Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller är familjemedlem till en sådan person röstberättigad, om han eller hon är bosatt i Finland och hans eller hennes uppgifter har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som föreskrivs i lagen om befolkningsdatasystemet och MDBs certifikattjänster. Röstberättigade i Finland är dock inte de som förlorat sin rösträtt vid Europaparlamentsval på grund av ett beslut i ett enskilt civilrättsligt eller straffrättsligt ärende i den stat i vilken de är medborgare (hemstat).

Enligt 2 § 3 mom. i vallagen föreskrivs om rösträtt vid välfärdsområdesval i lagen om välfärdsområden. Bestämmelser om rösträtt vid kommunalval finns i grundlagen och kommunallagen.

Enligt 28 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) har de finska medborgare, medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen och isländska och norska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och vars hemkommun enligt lagen om hemkommun hör till landskapet i fråga enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet vid utgången av den 51 dagen före valdagen rösträtt i välfärdsområdesval. Rösträtt i välfärdsområdesval har även andra utlänningar som uppfyller villkoren ovan, om de vid nämnda tidpunkt har haft hemkommun i Finland i minst två år.

Rösträtt i välfärdsområdesval har dessutom sådana inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation anställda personer och deras familjemedlemmar som fyller 18 år senast på valdagen och som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är bosatta i en kommun som hör till välfärdsområdet vid utgången av den 51 dagen före valdagen, om

1) uppgifter om personen på personens begäran har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som anges i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av MDB, och

2) personen skriftligen senast klockan 16 den 52 dagen före valdagen har gjort en anmälan till MDB om sin önskan att utöva sin rösträtt i välfärdsområdesval eller kommunalval eller inte skriftligen har återkallat en tidigare anmälan.

Enligt 20 § i kommunallagen (410/2015) har finska medborgare och medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen samt isländska och norska medborgare som senast valdagen fyller 18 år och vars hemkommun enligt lagen om hemkommun kommunen, enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet, är vid utgången av den 51 dagen före valdagen rösträtt i kommunalval som förrättas i kommunen. Rösträtt i kommunalval har även andra utlänningar som uppfyller villkoren ovan, om de vid nämnda tidpunkt har haft hemkommun i Finland i två år.

Rösträtt i kommunalval har dessutom personer som är anställda inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller som är familjemedlemmar till sådana personer och som senast valdagen fyller 18 år samt som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är bosatta i kommunen vid utgången av den 51 dagen före valdagen, om

Befolkningsdatatjänster

14.10.2024

1) uppgifter om personen på hans eller hennes begäran har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som anges i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av MDB

2) personen skriftligen senast klockan 16 den 52 dagen före valdagen har underrättat MDB om sin önskan att utöva sin rösträtt vid kommunalvalet eller inte skriftligen har återkallat en tidigare anmälan.

Förutsättningar enligt förvaltningslagen

Förutsättningar för automatiserat avgörande av ett ärende

Enligt 53 e § 1 mom. i förvaltningslagen är det fråga om ett automatiserat avgörande när en myndighet genom automatisk databehandling träffar ett avgörande som avslutar behandlingen av ett ärende utan att avgörandet granskas och godkänns av en fysisk person. Enligt 2 mom. i nämnda paragraf kan en myndighet avgöra ett ärende automatiserat, när det i ärendet inte ingår omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall eller när de i ärendet ingående omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall har bedömts av en tjänsteman eller någon annan som handlägger ärendet. Avgöranden ska grundas på behandlingsregler som har utarbetats med stöd av tillämplig lag och förhandsprövning.

Upprättandet av ett rösträtsregister innehåller inga omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall. I rösträtsregistret antecknas alla som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigade i det kommande valet. Uttömmande bestämmelser om förutsättningarna för rösträtt finns i vallagen, lagen om välfärdsområden och kommunallagen. Fel och andra rättelser i befolkningsdatasystemet och rösträtsregistret behandlas i ett manuellt förfarande.

Det automatiserade beslutsförfarandet som gäller upprättandet av ett rösträtsregister grundar sig på de behandlingsregler som MDB har upprättat. Behandlingsreglerna styr behandlingen och det automatiserade avgörandet av ärendet. Behandlingsreglerna har utarbetats så att ett automatiserat avgörande leder till ett slutresultat enligt vallagen och annan tillämplig lagstiftning.

Rättsskyddsvillkor vid automatiserat avgörande

Enligt 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen är en förutsättning för automatiserade avgöranden att den fysiska person som avgörandet avser avgiftsfritt till alla delar får begära omprövning av avgörandet genom en omprövningsbegäran enligt 7 a kap. eller med ett jämförbart rättsmedel som behandlas hos den myndighet som har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarige som den beslutande myndigheten.

Omprövning av ett automatiserat avgörande om upprättande av ett rösträtsregister kan begäras. Enligt 24 § 1 mom. i vallagen kan den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur rösträtsregistret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos MDB senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16.

MDB kan också med stöd av 26 § i vallagen på tjänstens vägnar rätta ett fel i rösträtsregistret som kommit till myndighetens kännedom (foga personen till rösträtsregistret eller anteckna honom eller henne som saknande rösträtt eller rätta den oriktiga anteckning som gäller honom eller henne).

Meddelande om automatiserat avgörande

Med stöd av 53 g § 1 mom. i förvaltningslagen ska det av förvaltningsbeslutet framgå om ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i informationshanteringslagen finns att tillgå. Enligt 53 g § 2 mom. i förvaltningslagen ska, om det inte meddelas något förvaltningsbeslut i ärendet med stöd av någon annan lag, de uppgifter som avses i 53 g § 1 mom. i förvaltningslagen och information om vilka uppgifter som ligger till grund för det automatiserade avgörandet dock meddelas parten på något annat sätt senast när behandlingen av ärendet avslutas.

Inget skriftligt förvaltningsbeslut fattas om upprättandet av ett rösträttsregister. Enligt 21 § i vallagen utarbetar MDB över var och en som införts i rösträttsregistret ett meddelandekort med uppgifter om rösträtten samt om de register eller datasystem som ligger till grund för uppgifterna. På meddelandekortet antecknas att ärendet har avgjorts automatiserat. På meddelandekortet antecknas dessutom adressen till MDBs webbsida, där detta beslut om införande finns tillgängligt samt anvisningar för begäran om beslut om införande från MDB på annat sätt.

Enligt 23 § i vallagen finns de uppgifter som antecknats i rösträttsregistret, med undantag för personbeteckningarna och eventuella uppgifter som omfattas av spärmarkering, framlagda för kontroll på MDBs serviceställen och fås per telefon vardagar under tjänstetid från och med den 41 dagen före valdagen. MDB informerar i den officiella tidningen om tillhandahållandet av uppgifter ur rösträttsregistret samt om hur rättelseyrkande ska framställas. Samtidigt informeras om det automatiserade avgörandet av ärendet samt om var detta beslut om införande finns tillgängligt.

Förutsättningar enligt informationshanteringslagen

Dokumentering av uppgiftsfördelning och behandlingsregler

Enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheten dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för att skyldigheterna enligt 6 a kap. i informationshanteringslagen fullgörs. MDB har dokumenterat uppgiftsfördelningen i en separat handling. Uppgiftsfördelningen grundar sig på arbetsordningen, uppgiftsbeskrivningarna och andra handlingar.

Enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna för ett automatiserat beslutsförfarande dokumenteras så tydligt och heltäckande att deras lagenlighet kan påvisas. Av reglerna för behandling ska särskilt framgå hur man säkerställer att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt, inklusive hörande, samt hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras.

MDB har utarbetat en dokumentation av behandlingsreglerna enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen av vilken det framgår hur det ifrågasvarande automatiserade beslutsförfarande fungerar. I dokumentationen beskrivs alla skeden i det automatiserade beslutsförfarandet som påverkar hur ärendet avgörs samt behandlingsregler för varje skede av beslutsförfarandet. I dokumentationen beskrivs den lagstiftning som tillämpas på det automatiserade beslutsförfarandet och en bedömning av hur man säkerställer att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande. I behandlingsreglerna fastställs hur ärendet ska utredas tillräckligt och korrekt och på vilka grunder parten inte behöver höras och avgörandet inte motiveras. Likaså beskrivs de uppgifter som behövs för att avgöra ärendet, informationskällorna och förfarandena i anslutning till inhämtandet av uppgifter samt säkerställandet av att uppgifterna

Befolkningsdatatjänster

14.10.2024

är aktuella och felfria. Dokumentationen innehåller även information om hur det automatiserade beslutsförfarandet kvalitetssäkrats samt om hur kraven på informationssäkerhetskraven uppfylls.

På det sätt som föreskrivs i 28 a § 3 mom. i informationshanteringslagen har dokumentationen av behandlingsreglerna som avses i 28 a 2 mom. i informationshanteringslagen och dess laglighet granskats, och dokumentationen har godkänts. MDB förvarar den godkända dokumentationen av behandlingsregler i minst fem år från början av kalenderåret efter att det automatiserade beslutsförfarandet tagits ur bruk.

MDB har i enlighet med 28 a § 4 mom. i informationshanteringslagen säkerställt att man i minst fem år efter att ärendet avgjorts kan visa med vilka behandlingsregler för automatiserade avgöranden som tillämpats på ett enskilt ärende, detta på basis av dokumentationen av behandlingsreglerna och de informationssystem som använts för att avgöra ärendet.

Kvalitetssäkring, kvalitetskontroll och hantering av felsituationer

Enligt 28 b § i informationshanteringslagen ska myndigheten innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom., dvs. behandlingsregler som upprättats för förfarandet. Dessutom ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges till en part och att de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen har dokumenterats.

Enligt 28 c § i informationshanteringslagen ska myndigheten övervaka kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat. I bestämmelsen föreskrivs också om riskhantering och planering av förfarandet för att korrigera upptäckta fel.

MDB har dokumenterat metoderna för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll och fastställt vilka personer som ansvarar för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll.

Innan det automatiserade beslutsförfarandet togs i bruk har MDB genom omfattande testning försäkrat sig om att det automatiserade beslutsförfarandet motsvarar behandlingsreglerna. Dessutom har myndigheten försäkrat sig om att ett gott språk används i de handlingar som upprättas automatiserat, och språket i myndighetens beslut vårdas regelbundet.

MDB har dokumenterat hur det automatiserade beslutsförfarandet övervakas efter införandet. Utöver en omfattande automatiserad testning genomförs kvalitetskontrollen i regel även genom att slumpmässigt välja vissa automatiserat avgjorda ärenden för manuell granskning. Förfarandena för hantering av eventuella felsituationer har planerats och dokumenterats.

Information

MDB informerar på sin webbsida så som förutsätts i 28 e § i informationshanteringslagen om vilka ärenden som avgörs automatiserat, grunderna för det automatiserade beslutsförfarandet och andra uppgifter som är centrala med avseende på kundens rättigheter på adressen www.dvv.fi/sv/forfarande-vid-automatiskt-avgorande. Det gällande beslutet om införande publiceras på adressen www.dvv.fi/sv/beslut-om-inforande. Man kan också få beslutet om införande samt information om det automatiserade beslutsförfarandet genom att besöka kundtjänsten vid MDBs serviceställe eller genom att ringa telefontjänsten.

Befolkningsdatatjänster

14.10.2024

Användning av uppgifter

Enligt 28 f § i informationshanteringslagen ska en myndighet utifrån en riskbedömning genom lämpliga tekniska åtgärder säkerställa att de uppgifter som används vid det automatiserade beslutsförfarande är uppdaterade och felfria.

MDB har utifrån en riskbedömning utvärderat hur uppdaterade och felfria de uppgifter som används vid det automatiserade beslutsförfarandet är, och genomfört de tekniska åtgärder som bedömts vara nödvändiga för att främja kvaliteten på såväl ansökan som de uppgifter som används vid handläggningen av ärendet.

När rösträtsregistret upprättas används uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Uppgifterna i befolkningsdatasystemet hålls uppdaterade tack vare omfattande bestämmelser om anmälingsskyldighet och rätt till information, vilket säkerställer att uppgifterna är uppdaterade och felfria.

Dataskyddslagstiftningen

Automatiserat beslutsfattande

Automatiserat beslutsfattande som gäller fysiska personers ärenden ska också uppfylla kraven i dataskyddsförordningen.

Artikel 22 i dataskyddsförordningen förutsätter nationell lagstiftning om automatiserat individuellt beslutsfattande. Den rättsliga grunden för den nationella lagstiftningen om automatiserat beslutsfattande finns i 8 b kap. i förvaltningslagen och 6 a kap. i informationshanteringslagen. Med denna lagstiftning har man fastställt de skyddsåtgärder som ska iakttas i det automatiserade beslutsfattandet. Beslut som fattas i det beslutsförfarande som avses i detta beslut om införande grundar sig på den här lagstiftningen och uppfyller villkoren i artikel 22 i dataskyddsförordningen.

Enligt dataskyddsförordningen ska skyddsåtgärderna för automatiserade avgöranden omfatta bland annat att den registrerade har rätt att kräva att en människa deltar i behandlingen av uppgifterna. Rättelse av ett avgörande om upprättande av ett rösträtsregister kan sökas med ett rättelseyrkande. Rättelseyrkanden avgörs genom ett manuellt förfarande av människor.

Information till den registrerade

Bestämmelser om den personuppgiftsansvariges informationsskyldighet och förfarandena i anslutning till den finns i artiklarna 12, 13 och 14 i dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ska direkt med stöd av dataskyddsförordningen informera den registrerade om det automatiserade beslutsfattandet. Syftet med bestämmelsen är att den registrerade ska få en fullständig och tydlig helhetsbild av behandlingen av personuppgifterna.

MDB har i det automatiserade beslutsförfarandet beaktat bestämmelserna om information till den registrerade. Information om att ett rösträtsregister bildats lämnas automatiskt på MDBs webbsida. Med meddelandekortet får den röstberättigade information om att ärendet som gäller rösträtten har avgjorts automatiserat.

Befolkningsdatatjänster

14.10.2024

Konsekvensbedömning om dataskydd

I artikel 35 i dataskyddsförordningen föreskrivs om konsekvensbedömning avseende dataskydd. Enligt punkt 3 a i artikeln ska en konsekvensbedömning av dataskyddet göras särskilt då behandlingen av personuppgifter innebär en systematisk och omfattande bedömning av fysiska personers personliga aspekter som grundar sig på automatisk behandling, inbegripet profilering, och på vilken beslut grundar sig som har rättsliga följder för fysiska personer eller på liknande sätt i betydande grad påverkar fysiska personer.

Innan det automatiserade beslutsförfarandet togs i bruk har MDB utarbetat och godkänt en sådan konsekvensbedömning som avses i dataskyddsförordningen.

Förteckning över handlingar som ligger till grund för beslutet om införande

Beslutet om införande grundar sig på följande handlingar:

- dokument om uppgiftsfördelningen enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen DVV/V/01894/2024
- dokumentation av behandlingsregler enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen DVV/V/01894/2024
- dokumentation DVV/V/01894/2024 om kvalitetssäkring enligt 28 c § 3 mom. i informationshanteringslagen och dokumentation om kvalitetskontroll enligt 28 c § 2 i informationshanteringslagen
- konsekvensbedömning avseende dataskydd DVV/V/01894/2024

Förvaringstid

MDB bevarar beslutet i minst fem år efter att det automatiserade beslutsförfarandet tagits ur bruk.

Tidsfristen börjar löpa från ingången av kalenderåret efter att förfarandet togs ur bruk. Förvaringstiden grundar sig på 28 d § 3 mom. i informationshanteringslagen.

Ändringssökande

Ändring i detta beslut om införande får inte sökas (6 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)).

Kontaktuppgifter

Tilläggsuppgifter om beslutet om införande fås på adressen vaalit@dvv.fi eller +358 29 5 536 000 (växel). Närmare information om hur man kontaktar MDB för att erhålla ytterligare uppgifter finns på MDBs webbplats.

Befolkningsdatatjänster

14.10.2024

Beslutsfattare

Enligt arbetsordningen för MDB har enhetsdirektören beslutanderätt i ärenden som gäller användning av automatiserat beslutsförfarandet enligt 28 d § i lagen om informationshantering (beslut om införande). Vid MDB avgörs ärendena efter föredragning. Föredragande för detta beslut är valchefen för MDB och beslutet avgörs av direktören för enheten Befolkningsdatatjänster.

Heidi Rantatulkkila

direktör

Otto Palmu

ledande sakkunnig, valchef